Qurambayev Sardor

Urganch davlat tibbiyot instituti

Ijtimoiy fanlar kafedrasi o‘qituvchisi

YOSHLARNING FUQAROLIK JAMIYATIDAGI FAOLLIGI ZAMONAVIY TENDENSIYALAR VA MUAMMOLAR

Annotatsiya: Mazkur maqolada yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi faolligi, uning shakllanish omillari va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Volontyorlik faoliyati, jamoatchilik tashabbuslari, raqamli ishtirok hamda ochiq muloqot mexanizmlarining yoshlar fuqarolik ongini shakllantirishdagi o‘rni yoritiladi. Shuningdek, yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishda ta’lim muassasalari va fuqarolik jamiyati institutlari hamkorligining ahamiyati ilmiy jihatdan asoslanadi.

Kalit so‘zlar: yoshlar, fuqarolik jamiyati, fuqarolik faolligi, volontyorlik, jamoatchilik ishtiroki, ochiq muloqot.

Globallashuv sharoitida jamiyat hayotida yuz berayotgan ijtimoiy-siyosiy jarayonlar yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi o‘rni va faolligini kuchaytirishni taqozo etmoqda. Yoshlar jamiyatning eng faol va harakatchan qatlamlaridan biri bo‘lib, ularning ijtimoiy tashabbuslari, jamoatchilik faoliyatidagi ishtiroki hamda fuqarolik pozitsiyasi demokratik institutlarning rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Fuqarolik jamiyatining barqaror shakllanishi ko‘p jihatdan yoshlarning ijtimoiy mas’uliyati, huquqiy ongi va faollik darajasi bilan chambarchas bog‘liqdir.

Shu bilan birga, zamonaviy axborot makonining kengayishi yoshlarning fuqarolik faolligiga yangi shakl va vositalarni olib kirdi. Ijtimoiy tarmoqlar, raqamli platformalar va volontyorlik tashabbuslari yoshlarning jamoatchilik hayotidagi ishtirokini kengaytirgan bo‘lsa-da, ularning faolligini cheklovchi muammolar ham mavjud. Xususan, huquqiy savodxonlikning yetarli darajada shakllanmaganligi, fuqarolik institutlariga ishonch masalalari hamda faollikning ayrim hollarda yuzaki tus olishi yoshlar ishtirokini samarali tashkil etishga to‘sqinlik qilmoqda. Shu sababli yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi faolligini ilmiy asosda o‘rganish, zamonaviy tendensiyalarni aniqlash va mavjud muammolarni tahlil qilish dolzarb ilmiy vazifa hisoblanadi.

Yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi faolligi jamiyatning demokratik rivojlanishi va ijtimoiy barqarorligini ta’minlashda muhim omil hisoblanadi. Yoshlar tashabbuskorlik, ijtimoiy mas’uliyat va jamoatchilik ishlarida ishtirok etish orqali fuqarolik jamiyatining faol subyekti sifatida namoyon bo‘ladi. Ularning nodavlat notijorat tashkilotlari, volontyorlik harakatlari va ijtimoiy loyihalardagi ishtiroki jamiyatda hamkorlik va birdamlik muhitini mustahkamlaydi.

Shu bilan birga, volontyorlik faoliyati yoshlarning fuqarolik faolligini shakllantiruvchi asosiy yo‘nalishlardan biridir. Ijtimoiy yordam ko‘rsatish, ekologik tadbirlar va ma’naviy-ma’rifiy aksiyalarda qatnashish yoshlarni jamiyat muammolariga befarq bo‘lmaslikka o‘rgatadi. Bu jarayonda yoshlar muammolarni aniqlash, ularni jamoaviy tarzda muhokama qilish va yechim topish ko‘nikmalarini egallaydi. Raqamli texnologiyalar ham yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi ishtirokini kengaytirib, ularni ijtimoiy jarayonlarga faol jalb etmoqda. Onlayn platformalar va ijtimoiy tarmoqlar yoshlar uchun muammolarni muhokama qilish, jamoatchilik fikrini

shakllantirish va tashabbuslarni ilgari surish vositasiga aylandi. Biroq raqamli faollik real ijtimoiy faoliyat bilan uyg‘unlashgan taqdirdagina samarali natija beradi.

Xususan, yoshlarning huquqiy savodxonligi va fuqarolik madaniyati ularning ijtimoiy faolligini belgilovchi muhim omillardan biridir. Huquqiy bilimga ega bo‘lgan yoshlar jamoatchilik muhokamalarida ongli ishtirok etadi, o‘z tashabbuslarini qonuniy mexanizmlar orqali ilgari suradi. Ta’lim tizimida fuqarolik tarbiyasiga e’tibor qaratilishi yoshlarning jamiyat hayotidagi ishtirokini yanada mustahkamlaydi.Yoshlar va fuqarolik jamiyati institutlari o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishda ochiq muloqot muhim ahamiyat kasb etadi. 2025-yil 23-oktabr kuni Toshkent shahridagi Yoshlar ijod saroyida fuqarolik jamiyati vakillari va yosh volontyorlar ishtirokida o‘tkazilgan ochiq muloqot yoshlarning ijtimoiy muammolar bo‘yicha fikr bildirishiga, takliflar berishiga va jamoatchilik hayotida faol ishtirok etishiga imkon yaratdi. Ushbu tadbir yoshlarning fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlash, ular bilan bevosita muloqot o‘rnatish va ijtimoiy hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qildi.

Shuningdek, yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi faolligini barqarorlashtirishda institutsional qo‘llab-quvvatlash masalasi alohida ahamiyatga ega. Ya’ni yoshlar tashabbuslari faqat epizodik tadbirlar doirasida qolib ketmasligi, balki NNTlar, ta’lim muassasalari, mahalla tuzilmalari va davlat organlari bilan hamkorlikda tizimli jarayonga aylanishi lozim. Bu yerda muhim jihat shuki, yoshlar ko‘pincha tashabbusni ilgari suradi, biroq uni loyihalash, resurs topish, huquqiy tartibda rasmiylashtirish, hamkorlar bilan kelishish kabi bosqichlarda metodik yo‘l-yo‘riq va tashkiliy yordamga ehtiyoj sezadi. Shuning uchun fuqarolik jamiyati institutlari yoshlar uchun loyiha yozish, ijtimoiy muammo tahlili, jamoatchilik bilan kommunikatsiya, monitoring va hisobot yuritish kabi kompetensiyalarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan amaliy trening va mentorlik tizimlarini kengaytirishi zarur.

Xususan, yoshlarning fuqarolik faolligini kuchaytirishda ta’lim muassasalari alohida “ijtimoiy laboratoriya” vazifasini bajaradi. Talabalar kengashlari, debat klublari, ilmiy-to‘garaklar, ijtimoiy loyiha guruhlari orqali yoshlar muammo ko‘rish, dalillash, muhokama qilish, murosaga kelish va javobgarlikni bo‘lishish madaniyatini amalda o‘rganadi. Ayniqsa, fuqarolik ta’limi faqat nazariy dars sifatida emas, balki amaliy mashg‘ulotlar bilan uyg‘unlashsa, yoshlarning faolligi tezroq shakllanadi: masalan, mahalla ehtiyojlarini o‘rganish bo‘yicha mini-tadqiqot, jamoatchilik eshituvi formatida muhokama, volontyorlik loyihasini rejalash va natijani baholash kabi amaliy faoliyatlar samarali bo‘ladi. Bunda yoshlar faqat faol ishtirokchi emas, balki mas’ul tashkilotchi sifatida ham shakllanadi.

Raqamli muhit ham yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi ishtirokini kengaytiradi, biroq bu yo‘nalishda sifat masalasi hal qiluvchi omil bo‘lib qoladi. Yoshlar muammolarni ijtimoiy tarmoqlarda ko‘tarishi mumkin, lekin fuqarolik faolligi ijobiy natijaga olib borishi uchun axborot madaniyati, faktlarga tayanish, muhokama etikasiga rioya qilish, shaxsiy huquqlar va kiberxavfsizlikni hisobga olish kabi tamoyillar mustahkam bo‘lishi kerak. Aks holda, raqamli faollik qisqa muddatli rezonans bilan cheklanib, real ijtimoiy yechimga ulanmasligi mumkin. Shuning uchun yoshlar bilan ishlashda media savodxonlik, huquqiy savodxonlik va raqamli madaniyatni uyg‘un rivojlantirish zarur.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarning fuqarolik jamiyatidagi faolligi jamiyatda demokratik qadriyatlar, ijtimoiy hamkorlik va jamoatchilik nazoratini kuchaytiruvchi muhim resursdir. Yoshlar volontyorlik, ijtimoiy tashabbuslar, ta’lim muassasalaridagi jamoatchilik faoliyati hamda raqamli platformalar orqali jamiyat muammolariga ongli munosabat bildirish, yechim taklif etish va hamjamiyatni birlashtirish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Biroq ushbu faollikning barqaror va samarali bo‘lishi uchun u institutsional qo‘llab-quvvatlash, huquqiy va fuqarolik savodxonligi, amaliy ko‘nikmalar hamda ishonchli hamkorlik mexanizmlari bilan mustahkamlanishi lozim.

Shunday sharoitda yoshlarning faolligi epizodik holat emas, balki jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladigan tizimli fuqarolik ishtirokiga aylanadi.

ADABIYOTLAR

1. Saidov A.X. Fuqarolik jamiyati va huquqiy davlat. - Toshkent: Adolat, 2018.

2. Bazarova, D. B. (2024). Til tizimidagi so ‘z variantlari va ularning kommunikativ roli. *Innovation in the modern education system*, *5*(47), 363-366.

3. Hayitova, S., & Bazarova, D. (2024). 5-sinf “adabiyot” darsligidagi maqollar mavzusini o‘rganish. *Hamkor konferensiyalar*, *1*(2), 518-520.

4. Narxodjayeva, X. (2024). THE ROLE OF FORMAL COMMUNICATION IN INTERPERSONAL RELATIONSHIPS. *Western European Journal of Linguistics and Education*, *2*(11), 41-45.

5. Валиев, Т. (2016). Некоторые лингвистические особенности терминов автодорожного строительства в узбекском языке. *Вестник Челябинского государственного университета*, (13 (395)), 55-62.

6. To'rayeva, I. S. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF THE WEDDING MOTIF IN ABDULLA QAHHOR'S NOVEL" SAROB". *AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND LEARNING*, *2*(4), 508-511.

7. Sheramatovna, T. I. (2024). O’ZBEK NASRIDA BARCHA ETNOGRAFIK TAFSILOTLARNING TASVIRLANISHI. *INTELLECTUAL EDUCATION TECHNOLOGICAL SOLUTIONS AND INNOVATIVE DIGITAL TOOLS*, *3*(30), 26-29.

8. Umurova, F., & Jasmina, A. (2025, October). RASMIY VA NORASMIY XUSHMUOMALALIKNING LINGVOPRAGMATIK XUSUSIYATLARI. In *Conferences* (Vol. 1, No. 2, pp. 77-79).

9. UMUROVA, F. (2025). INTERNET MULOQOTIDA XUSHMUOMALALIKNI LISONIY VA NOLISONIY IFODALANISHI. *«ACTA NUUz»*, *1*(1.9), 300-302.

10. Buranova, M. U., & Zoirova, S. (2024). Innovative methods of teaching English at preschool. In *Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit* (pp. 109-111).

11. Маматкулов, Б., Уразалиева, И. Р., & Романова, Д. Ю. (2019). Особенности заболеваемости у патронажных медицинских сестер семейных поликлиник первичного звена здравоохранения. *Новый день в медицине*, (3), 161-165.

12. Lutpillaevna, A. F., & Marifkhodjaevna, K. F. (2022). Valeological Culture as a Component of the Educational Process in the Formation of a Healthy Lifestyle.

13. Akramovna, T. U. (2023). The benefits of content-based learning in teaching English as a second language. *Ta’lim Innovatsiyasi va Integratsiyasi*, *11*(1), 141-145.

14. Akramovna, T. U. (2023). AN INTRODUCTION TO COMPETENCY-BASED LANGUAGE TEACHING INTO EDUCATION. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, *11*(4), 128-132.

15. Xamdamovna, I. M. (2022). Stylistic features of the use of asindetone in languages of different systems. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036*, *11*, 30-33.

16. Uchkunovna, R. M., & Nadjmiddinova, M. N. (2025). THE ROLE OF CONTRASTIVE LINGUISTICS IN LEARNING ENGLISH FOR STUDENTS. *TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G ‘OYALAR*, *2*(2), 327-332.

17. qizi Furqatova, H. A., & qizi Najmiddinova, M. N. (2025). THE ROLE OF PRAGMATICS FOR LEARNING ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES. *Modern Scientific Research*, *3*(7), 51-56.

18. qizi Furqatova, H. A., & qizi Najmiddinova, M. N. (2025). SIMILARITIES AND DIFFERENCES OF CONCEPTS IN ENGLISH AND UZBEK CULTURES. *International Journal American Journal of Modern World Sciences*, *2*(7), 59-67.

19. Oktamovich, E. Q., & Tashkulovna, Y. S. (2021). Types of person-centered learning technologies and innovative forms, methods and tools. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, *11*(11), 197-199.

20. Kamil, S. S., & Al-Sabawi, N. A. (2020). Comparative evaluation of three rotary retreatment systems for apical extrusion of root canals obturated with different techniques. *Tikrit Journal for Dental Sciences*, *8*(2), 38-46.

21. Inoyatov U.I. Yoshlar siyosati va fuqarolik jamiyati rivoji. - Toshkent: Fan, 2020.